

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2–6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

25.4.2023

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite Lausuntopyyntö 4.4.2023 (VN/9775/2023-MMM-18)

Asia Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto Valtioneuvoston
asetuksesta kalastuksesta Tenojoen vesistön sivuvesistöissä vuonna 2023

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyynnön aineistoon: Valtioneuvoston asetus kalastuksesta Tenojoen vesistön sivuvesistöissä vuonna 2023. SVK lausuu asiasta kunnioittavasti seuraavaa.

TAUSTAA

Vuoden 2023 osalta Tenojoen sivuvesien kalastus on tarkoitus järjestää siten, että se tukee Suomen ja Norjan välistä määräaikaista sopimusta kieltää lohienkalastus määräaikaisesti, mutta mahdollistaa sivuvesien muiden kalakantojen suojelun ja kestäväen käytön. Vuoden 2023 Suomen ja Norjan välisissä kalastussäännön poikkeusmääräyksiä koskevissa neuvotteluissa on yksimielisesti todettu lohikantojen voimakas heikentyminen. Sivuvesistöissä tilanne edellyttää vastaavia toimia kuin Tenon pääuomassa. Eduskunta on helmikuussa 2023 hyväksynyt lain (342/2023), jolla lohienkalastus on kielletty rauhoittamalla lohi koko Tenojoen vesistöissä kalastuskaudella 2023. Lausunnolla olevassa asetuksessa säädetään ainoastaan muiden lajien kuin lohien kalastuksesta sivuvesistöissä.

Esityksen mukaan muiden kalojen kuin lohien, esimerkiksi harjuksen, siian, meritaimenen ja hauen, kalastus olisi sivuvesistöissä edelleen mahdollista. Vapakalastusta koskevat säädökset mahdollistaisivat sivujoilla kalastuksen perhon lisäksi vavalla ja vieheellä. Muiden lajien kalastuksen yhteydessä vieheisiin tarttuvien ja vapautettavien lohien vaurioiden välttämiseksi on esitetty velvollisuus käyttää kalan ylös nostamisessa vain haavia. Vieheen koukkujen lukumäärää on rajoitettu yhteen 3-haaraiseen tai kolmeen 1-haaraiseen koukkuun. Katkarapujen, kalojen ja matojen käyttö syötteinä olisi kiellettyä. Kaikki kalastus olisi kiellettyä viikoittaisen rauhoituksen aikana sunnuntaista kello 19 maanantaihin kello 19. Luvallisiin pyyntivälineisiin kuuluisivat rajoitetusti myös tietyn tyyppiset pohjaverkot ja katiskat. Viehekalastuskauden kesto säilyisi ennallaan Pulmanki-, Vetsi- ja Utsjoella 1.6.-31.8. ja muissa sivujoissa 1.6.-20.8. Kalastajat velvoitettaisiin pitämään saalispäiväkirjaa ja ilmoittamaan tiedot saaliiksi saamistaan lohista, taimenista, kyttyrälohista ja kirjolohista sähköiseen saalisrekisteriin. Saaliitta jääneitä koskisi myös velvollisuus ilmoittaa tietoja kalastustapahtumasta.

Kalastusta Tenojoen sivuvesistöissä säädellään asetuksen lisäksi myytävien kalastuslupien määrää kiintiömällä. Lupamyyntiä valtion vesialueille hallinnoi Metsähallitus. Lohikantojen huonon tilan vuoksi ulkopaikkakuntalaisille ei myydä Metsähallituksen vapalupia Vetsi- ja Utsjokeen vuonna 2023.

SUOMEN VAPAA-AJANKALASTAJIEN KESKUSJÄRJESTÖN KANTA

Tutkimusten mukaan Tenojoen vesistöön nousevat lohikannat ovat edelleen heikossa tilassa. Vuonna 2020 jokeen nousi ennätysellisen alhainen määrä vain reilut 14000 lohta, jonka perusteella lohienkalastus kiellettiin kokonaan seuraavasta vuodesta alkaen lohikantojen vahvistamiseksi. Vuoden 2021 nousumääräksi arvioitiin kaikuluotauksella noin 26350 lohta, joista osan pienikokoisimmista lohista arvioidaan olleen kyttyrälohia ja arvion muodostuneen mahdollisesti liian suureksi. Vuoden 2022 kaikuluotauksen perusteella **Suomalais-Norjalainen Tenon lohikantojen tutkimusryhmä** arvioi julkaisussaan [Status of the Tana/Teno River salmon populations in 2022](#) nousumääräksi noin 19943 lohta. Tenon lohikannoissa ei ole tapahtunut myönteistä kehitystä. Biologisen neuvonannon mukaan lohikannat eivät kestä vielä kalastuksen lisäämistä.

Muiden lajien kuin lohien kalastusmahdollisuus on tärkeää säilyttää sivuvesistöissä. Lausunnolla olevan asetuksen mukaisilla säädöksillä ja Metsähallituksen rajoituksilla kalastuslupien myyntiin vuonna 2023 muiden lajien kalastus on mahdollista sivuvesistöissä pääsääntöisesti vain paikkakuntalaisille.

Ulkopaikkakuntalaisten kalastusmahdollisuudet sivuvesistöissä vuonna 2023 jäävät heikoiksi, koska heille ei ole myynnissä lainkaan Metsähallituksen vapalupia Vetsi- ja Utsjokeen. Lohen ollessa kokonaan rauhoitettu myös ulkopaikkakuntalaisille voitaisiin myydä kohtuullinen määrä muiden kalalajien pyyntiin oikeuttavia kalastuslupia samaan tapaan kuin Tenojoen pääuomalla. Asetuksella ja lupasäännöillä ohjattu vapakalastus voisi kohdistua esimerkiksi harjukseen.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Petter Nissén (valmistelija)
kalatalousasiantuntija

Olli Saari
toiminnanjohtaja